

43

Środa Popielcowa i Wielki Post

Cele katechetyczne

- zapoznanie z obchodami Środy Popielcowej oraz ze znaczeniem i celem Wielkiego Postu;
- wyjaśnienie sensu wyrzeczeń wielkopostnych;
- zachęta do żywego udziału w życiu Kościoła poprzez głębokie przeżycie Wielkiego Postu;
- ukazanie znaczenia poszczególnych okresów roku liturgicznego.

Treści

- tradycje związane z obchodami Środy Popielcowej oraz zwyczaje wielkopostne;
- siedem grzechów głównych;
- najważniejsze dobre uczynki.

Wymagania

Uczeń:

- wymienia najważniejsze zwyczaje związane z uroczystościami i świętami kościelnymi;
- charakteryzuje znaczenie i zwyczaje obchodów Środy Popielcowej i Wielkiego Postu;
- tłumaczy, czym jest Wielki Post;
- wymienia siedem grzechów głównych;
- tłumaczy znaczenie terminów: „post”, „jałmużna”, „nawrócenie”;
- wymienia najważniejsze dobre uczynki;
- wyjaśnia symbolikę prochu i popiołu;
- recytuje formuły wypowiedane przez kapłana podczas aktu posypywania głów popiołem.

Postawy

Uczeń:

- podejmuje konkretne postanowienie wielkopostne;
- uczestniczy w liturgii Środy Popielcowej;
- głęboko przeżywa Wielki Post, przygotowując serce na zmartwychwstanie Pana poprzez modlitwę, post, jałmużnę.

Środki dydaktyczne

Obrazy lub filmy ilustrujące pobyt Jezusa na pustyni oraz praktyki wielkopostne; skarbonka wielkopostna Caritasu; popiół, budzik, przyniesione przez katechetę kartki z obrazkami odnoszącymi się do poszczególnych pięciu przykazań lub ilustracje zamieszczone w podręczniku przy lekcji o przykazaniach; rebusy z wyrazami: droga krzyżowa, gorzkie żale, rekolekcje, post, jałmużna; Pismo Święte; podręcznik.

Metody dydaktyczne

Pogadanka; opowiadanie, pokaz; praca z obrazem, filmem; praca w grupach; ćwiczenia językowe i plastyczne; rebusy; lektura Pisma Świętego; piosenka.

Korelacja z edukacją szkolną

- edukacja polonistyczna – tworzenie opowiadań; wielkopostne zwyczaje regionalne; słownictwo: „post”, „wstrzemięźliwość”, „jałmużna”, „nawrócenie”, „droga krzyżowa”;
- edukacja plastyczna – prace rysunkowe, np. tworzenie plakatu o roku liturgicznym lub kalendarza liturgicznego;
- edukacja muzyczna – pieśń *Tak Bóg umiłował świat*, wybrane pieśni wielkopostne;
- edukacja językowa – słówko w języku angielskim związane z treścią lekcji.

Propozycja realizacji

1. Modlitwa: *Akt żalu, Akt wiary, Akt nadziei i Akt miłości.*
2. Rozmowa o Środzie Popielcowej. Jaki okres w roku rozpoczyna? (Warto przynieść trochę popiołu i wyjaśnić jego symbolikę).
3. Odczytanie wybranego opowiadania o odnowie, nawróceniu, przemianie. Odczytanie fragmentu Pisma Świętego (J 3, 1–6).
Nauczyciel zwraca uwagę na powiązanie okresu Wielkiego Postu z sakramentem nawrócenia. Mówi o potrzebie nawrócenia każdego człowieka. Przypomina o poście Jezusa na początku działalności, omawia znaczenie wyrzeczeń, umiarkowania, umartwienia. Zachęca do tej praktyki ascetycznej, zawsze z wyjaśnieniem, w czym nam to pomaga w życiu ucznia i chrześcijanina.
Katecheta zachęca do praktykowania jałmużny, wyjaśnia, że polega ona na odmawianiu sobie przyjemności, przeznaczaniu na pomoc innym środków zaoszczędzonych przez siebie samego. Prezentacja skarbonki wielkopostnej Caritasu.
4. Katecheta przynosi na lekcję budzik, nastawia, by dzwonił, i pyta: Do czego służy funkcja budzenia? Po co się używa budzika? (rozpoczęcie nowego dnia, nowych zadań, wczesne wstawanie, nie raz z trudem; przed Bożym Narodzeniem pomagały w tym roraty, teraz Wielki Post ze swą bogatą liturgią oraz praktykowaniem umartwień, wyrzeczeń, walki ze słabościami, np. lenistwem; zegar pomaga nam wcześniej wstawać, abyśmy mieli czas na poranną modlitwę). Omówienie znaczenia Wielkiego Postu, w czasie którego mamy powstać i zacząć nowe życie. Wielki Post to czas przemiany, nawrócenia, zerwania z grzechem i rozpoczęcia nowego życia, o czym mówi fragment biblijny: „Nawracajcie się i wiercie w Ewangelię” (Mk 1, 15).
5. Wykonanie zadań 1 i 2 z podręcznika – ukazanie związku Wielkiego Postu z przyjętym sakramentem chrztu.
6. Praca z podręcznikiem – omówienie ilustracji z podręcznika. W Wielkim Poście możemy poświęcić więcej czasu na modlitwę. Katecheta zachęca do modlitwy – prośby o siłę do zmiany swojego życia – i opowiada o praktykach wielkopostnych. Podkreśla, że do tych praktyk zobowiązują poznane przykazania kościelne. Prezentuje kartki z obrazkami odnoszącymi się do poszczególnych pięciu przykazań lub ilustracje zamieszczone

w podręczniku przy lekcji 19 (*Przykazania kościelne pomagają być bliżej Pana Jezusa*).

Wykonanie zadań 1, 2 z *Kart pracy*.

7. Nauczyciel dzieli klasę na grupy. Każda z grup otrzymuje rebusy z pojęciami związanymi z Wielkim Postem („droga krzyżowa”, „gorzkie żale”, „rekolekcje”, „post”, „jałmużna” itp.).
8. Omówienie i utrwalenie „Pamiętaj”. Powtórzenie wiadomości o znaczeniu sakramentu chrztu.
9. Sprawdzenie znajomości tekstów: *Siedem grzechów głównych* oraz *Najważniejsze dobre uczynki* (są zamieszczone w *Modlitewniku trzecioklasisty* w podręczniku).
10. Notatka do zeszytu: Wielki Post rozpoczyna się w Środę Popielcową i trwa 40 dni. Podczas tego czasu naszym zadaniem jest nawracać się, czyli zerwać z grzechem, aby żyć w przyjaźni z Panem Jezusem.
11. Nauczyciel krótko (więcej na ten temat w kolejnej lekcji) przedstawia nabożeństwa drogi krzyżowej, gorzkich żali, mówi też o rekolekcjach, ale nade wszystko o obecności na Mszy Świętej niedzielnej.
12. Nauka modlitwy: *Któryś za nas cierpiął rany*.
13. Śpiew pieśni: *Chrystus Pan przyszedł na świat; Tak Bóg umiłował świat* lub wybranych pieśni wielkopostnych.
14. W celu powtórzenia najważniejszych treści lekcji wykonanie krzyżówki – zadanie 3 z *Kart pracy*.
15. Dodatkowe zadania:
 - A. Naucz się na pamięć słów Ewangelii: „Tak bowiem Bóg umiłował świat, że Syna swego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne” (J 3, 16) oraz: „Albowiem Bóg nie posłał swego Syna na świat po to, aby świat potępił, ale po to, by świat został przez Niego zbawiony” (J 3, 17).
 - B. Ułóż modlitwę dziękczynną w podziękowaniu za to, że stałeś się dzieckiem Bożym.
16. Odczytanie i omówienie zadania z *Domownika*, które jest umieszczone na pasku w *Kartach pracy*.